

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๑

วันศุกร์ที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : กระผมขอเรียนว่าขณะนี้ท่านสมาชิกได้มาประชุมกันครบองค์ประชุมแล้ว ตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๖ ข้อ ๑๘ บัญญัติว่า "เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุม ให้สมาชิกผู้มียุสสุตซึ่งมาประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกตั้งประธานและรองประธานสภา..." ท่านผู้มียุสสุตในขณะนี้ที่มาประชุมก็คือ คุณพระมนูเวทย์วิมลนาท กระผมจะได้ขอเชิญท่านมาทำหน้าที่ต่อไป

(เลขาธิการรัฐสภา ได้เชิญพระมนูเวทย์วิมลนาท สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้มียุสสุต ขึ้นบัลลังก์เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม)

ประธานชั่วคราว : ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ระเบียบวาระแรก ด้วยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังที่ข้าพเจ้าจะได้อ่านต่อไปนี้ ขอเชิญท่านทั้งหลายโปรดยืนขึ้นรับฟังพระบรมราชโองการ

(สมาชิกและผู้ที่อยู่ในที่ประชุมได้ยืนขึ้นเพื่อรับฟังพระบรมราชโองการ)

ประธานชั่วคราว : (อ่านประกาศพระบรมราชโองการ)

ประกาศ

แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ประ
 ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
 เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ ดังต่อไปนี้

๑. พลอากาศเอก กมล เตชะตุงคะ
๒. นายกมล สมวิเชียร
๓. นายกมล สินธวานนท์
๔. นายกระจำง ธรรมโชติ
๕. นายกระจำง พันธุมนาวิณ
๖. นายกระมล ทองธรรมชาติ
๗. นายกระแส ชนะวงศ์
๘. นายกฤษ สมบัติศิริ
๙. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์
๑๐. นายกำจร สนิทรกุล
๑๑. นายกำจัด กิพานิช
๑๒. นาวาอากาศตรี กำธน สินธวานนท์
๑๓. นายกำพล วัชรพล
๑๔. นายกิตติรัตน์ ศรีวิสารวาจา
๑๕. นางกุหลาบ มัลลิกะมาส
๑๖. พลเอก เกียรติศักดิ์ ชมะนันทน์

คนงานถึงจะนัดหยุดงานก่อน ก็เพราะกฎหมายไม่ได้ให้สิทธิและไม่ได้ให้ประโยชน์ กระผม มีความห่วงใยเช่นเดียวกันว่า ถ้าหากเราไปจำกัดสิทธิในข้อนี้ละครับ ข้อที่ว่า การตัดทอนใน ทางเศรษฐกิจนี้ กระผมมีความเป็นห่วงว่า ถัดต่อไปคนงาน ลูกจ้างอาจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อาจจะมีการนัดหยุดงานกันก่อนเจรจาอย่างที่เป็นอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้ละครับ ทั้งๆ ที่ผิด เขาก็รู้ว่า ผิด นี่ครับ กระผมอยากจะให้พวกท่านสมาชิกได้ช่วยกรุณาพิจารณาอันนี้ให้ต้องแท้ ขอ ขอบคุณครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ที่กรรมธิการไปเขียน มาอันนั้นก็ยังมีเหตุผลอยู่ ๒ ประการ ประการที่ ๑ ตามร่างเดิมนั้นมีสิทธิกว้างขวางเกินกว่าที่ จะรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีหรือเพื่อทางเศรษฐกิจ แต่ว่าจะออกกฎหมาย ได้ในเสรีภาพในการรวมกันนั้นนะ กรรมธิการเห็นด้วยในหลักการ แต่ว่าเสรีภาพอย่างนั้น ต้องถูกจำกัด และสิ่งจำกัดที่เพิ่มกันไป และที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติข้อใจนั้นก็ถือว่า การ รวมกัน การรวมกันเพื่อรักษาความสงบ หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทาง เศรษฐกิจ ประเด็นนี้เป็นประเด็นสำคัญ ถ้าไม่เขียนไว้ให้เสรีภาพแล้ว ปัญหาในทางเศรษฐกิจ ที่รวมกันอย่างแบบเป็นคาร์เทล (cartel) หรือ ทรัสต์ (trust) นั้นจะทำได้ จะตรากฎหมายออก ก็ไม่ได้ ท่านสมาชิกคงจะทราบว่ามีคร่าวๆ ที่ผมกับเพื่อนสมาชิกอีกท่านหนึ่งเสนอแก้ไข ภาวะเศรษฐกิจในภาวะคับขัน ก็มีหลักการในเรื่องคาร์เทลและทรัสต์ที่รวมกันเป็นการทำลาย เศรษฐกิจของประเทศ ถ้าไปเขียนรัฐธรรมนูญ ไม่ได้เขียนข้อนี้ไว้แล้ว กฎหมายที่รัฐบาลร่าง ไปจะกลับเข้ามาหลังจากประกาศรัฐธรรมนูญไม่ได้เลย เมื่อการรวมกันเพื่อกำหนดราคานั้น ก็มีความเสียหายอย่างไร ผมคิดว่าท่านสมาชิกทราบ เราเสียเงิน ๔ พันล้านไปบำรุงการเกษตร เมื่อผลิตผลทางเกษตรเกิดขึ้นได้ เราก็มารวมกันส่งออกที่กรุงเทพฯ ผลที่เราส่งเสริมไปถึง ประชาชน ไม่ถึงประชาชน แต่มาถึงคนที่รวมหัวกันผูกขาดราคาซื้อและราคาขาย ประเด็น ตรงนี้ ผมคิดว่ากรรมธิการก็มีเหตุผลอย่างที่ผมได้เรียนมานี้ จึงเขียนมา ทั้งนี้ก็แล้วแต่ สมาชิกนี้จะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เราควรจะมีกฎหมายได้หรือไม่ ผมกราบเรียนเท่านั้นครับ

นายสุวิทย์ ระวังวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นว่าถ้าหากว่าเรา จะคงไว้ในร่างเดิม ถือว่าในร่างเดิมที่ว่าไว้ละครับ การจัดตั้งและวัตถุประสงค์ให้ดำเนินกิจการ

ของสมาคมนั้นให้เป็นไปโดยไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย และกระผมก็คิดว่าจะเหมาะสมกว่า ถ้าหากว่าเราจะมาพิจารณาดูในมาตรา ๔๔ เกี่ยวกับเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองก็เช่นเดียวกัน การจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นก็ให้ดำเนินไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กระผมมีความเห็นว่า ถ้าหากว่าในมาตรา ๔๓ ที่ว่าสิทธิเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคมสหภาพสหพันธ์นั้น ถ้าหากว่าเราจะตัดข้อความที่คณะกรรมการได้เพิ่มเติม นั้นออกไป และเราใช้ข้อความเดิมซึ่งเหมือนกับมาตรา ๔๔ ที่ว่าเสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมืองนั้น กระผมคิดว่าถ้าหากว่าเราจะใช้วิธีการเหมือนกัน อันนั้นะครับ อยากจะทราบความเห็นของบรรดาสมาชิกและท่านกรรมการด้วย

นายนิคม จันทรวิฑูร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นิคม จันทรวิฑูร กระผม ได้ศึกษาร่างมาตรา ๔๓ อย่างรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง เห็นว่าร่างเดิมของรัฐบาลนั้นเหมาะสมกว่า และจะสามารถป้องกันปัญหาอย่างที่ท่านกรรมการผู้มีเกียรติผู้หนึ่งได้ชี้แจงได้ ขอประทานอภัยครับ พรรคสองเขียนไว้ว่า "การจัดตั้ง วัตถุประสงค์และการดำเนินกิจกรรมของสมาคม" อันนี้ก็ต่อแก้ไขเป็นสหภาพสหพันธ์อะไรนะ "ไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย" หมายความว่าให้สิทธิ แต่ขณะเดียวกันการจะก่อตั้งนั้นก็ยอมเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดขึ้น ยกตัวอย่าง ถ้าเป็นเรื่องสหภาพ สหพันธ์ ก็มีกฎหมายแรงงานวางเงื่อนไขไว้ให้สิทธิ แต่ขณะเดียวกันรักษาผลประโยชน์ของบ้านเมือง อะไรซึ่งเป็นเรื่องร้ายแรงซึ่งจะกระทบกระเทือนประโยชน์ส่วนรวม เราก็ห้ามมิให้มีการนัดหยุดงาน อันนี้ก็ทำอยู่ในปัจจุบันและก็ควรจะทำในอนาคตต่างประเทศก็ทำเช่นเดียวกัน เพราะว่ากระผมเห็นใจครับที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งเป็นห่วงเรื่องนี้ เพราะเกรงว่าพรรคใหม่หรือพรรคสอง ที่คณะกรรมการได้ร่างขึ้นนี้มีข้อความยืดยาว แล้วเกรงว่าถ้าเขียนไว้แบบนี้แล้วจะไม่สามารถทำอะไรต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิทธิมูลฐาน สิทธิมนุษยชนได้ อันนี้กระผมว่าเป็นเรื่องสำคัญ เราไม่สนับสนุนการผูกขาดตัดตอน เราไม่สนับสนุนการรวมกำลังซึ่งจะเป็นปฏิปักษ์ต่อบ้านเมือง อันนี้ไม่มีใครสนับสนุน กระผมเป็นคนหนึ่งซึ่งจะยอมให้มีไม่ได้ แต่ขณะเดียวกันนั้นมองในด้านการรวมกลุ่มซึ่งจะพิทักษ์รักษาผลประโยชน์โดยมีขอบเขตมีเหตุมีผลมีสติ อันนี้เราต้องรับรองเขา ค้ำครองเขา ยกตัวอย่างตามกฎหมายแรงงานปัจจุบัน การที่ลูกจ้างจะเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ นั้นทำได้ แต่ต้องทำตาม

กรอบตามกติกา เช่นเดียวกันกฎหมายปัจจุบันให้สิทธิคนงานที่จะหยุดงานได้ แต่ไม่ใช่อยู่ๆ ก็หยุด ก็จะต้องทำตามขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่จะเป็นภัยต่อบ้านเมือง อันนี้เราห้าม ฉะนั้นกระผมว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นแม่บทใหญ่ก็น่าจะมีแนวทางอย่างเดียวกัน และไม่ควรจะเขียนอะไรกำกวมครับ กระผมเกรงเหลือเกินว่า ถ้าร่างที่คณะกรรมการเขียนไว้ นี้การตีความก็จะลำบาก ร่างของรัฐบาลนั้นชัดเจน มีสิทธิ แต่ว่าสิทธินั้นต้องเป็นไปตามกฎหมาย เป็นไปตามกฎหมายจะเขียนอย่างไรก็ได้ เห็นว่าเป็นมติส่วนรวม มติส่วนรวมในระยะนี้ กฎหมายแรงงานจะต้องเข้มแข็งหน่อย อันนี้ก็เป็นที่ของสภานิติบัญญัติหรือสภาแห่งชาติจะดำเนินการครับ ขอขอบคุณครับ

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายเจริญ คันธวงศ์ ที่จริงนั้น กระผมเห็นด้วยกับสมาชิกผู้มีเกียรติ ๒ ท่านที่เสนอไป แต่ว่าวิธีการแปลงกฎหมาย กระผมคิดว่ากระผมไม่เหมือนกับท่านสมาชิกทั้ง ๒ ฝ่าย คือว่ากระผมเข้าใจเจตนาร่างของคณะกรรมการธิการ ที่จริงนั้นสมาชิกทั้ง ๒ ท่านนั้นไม่ได้เห็นแตกต่างจากคณะกรรมการ แต่ประการใด คือว่ากระผมเข้าใจว่าต้องการให้ประชาชนมีสิทธิที่จะตั้งสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะได้ ต้องการให้รัฐธรรมนูญรับรองสิทธิขั้นมูลฐานอันนี้ และการที่จะจำกัดเสรีภาพที่ว่านี้ ถ้าตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้น จะจำกัดได้แทบทุกกรณีไป แทบทุกกรณีไปไม่ว่าจะออกเป็นพระราชกฤษฎีกาหรืออะไรต่าง ๆ ก็ย่อมจะกระทำได้ ถ้าหากว่าเป็นไปตามร่างคณะกรรมการนั้น การจำกัดเสรีภาพนั้นจะกระทำได้เพียงแต่ ๓ กรณีเท่านั้นเอง คือว่าไม่ได้ทำเปะปะเรื่อยเปื่อยไป ๓ กรณีนั้นก็ถือว่าจำกัดได้ในกรณีที่ว่าเฉพาะเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชน ประการที่หนึ่ง และประการสุดท้ายนั้นก็เพื่อป้องกันไม่ให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ ฉะนั้นการที่ว่ารัฐธรรมนูญจะกำหนดว่าการจำกัดเสรีภาพนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่ว่าเหตุ ๓ ประการเท่านั้นเองจึงเป็นการเหมาะสม ถ้าเป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้น กระผมคิดว่าจะกว้างขวางเกินไป ให้สิทธิแก่รัฐบาลมากเกินไป เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นสนับสนุนตามร่างของคณะกรรมการครับ ท่านประธาน

นายวิชา มกรพงศ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา มกรพงศ์ ขอสนับสนุน

ให้มีการตัดในวรรคสอง ที่ว่า "การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ" ที่กระผมสนับสนุนอย่างนี้ เพราะว่ากฎหมายได้ก็ตาม โดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นแม่บทสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นหลักการกำกับกันเสรีภาพ ถ้าเสรีภาพที่มีการกำกับกันนั้นมีเงื่อนไขเสียแล้วว่าจะต้องเว้นแต่บ้าง ทั้งนี้บ้างนั้นคือไม่ได้ประกันอะไรเลย ไม่ได้เป็นหลักประกันอะไรทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น ว่าให้ท่านมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ที่จะวิพากษ์วิจารณ์ตีเตียนข้าพเจ้าได้ แต่ทั้งนี้ต้องให้ข้าพเจ้าพอใจ ถ้ามีคำว่า "แต่" เพิ่มเติมหรือ "ทั้งนี้" อะไรมันเป็นการทำลายความหมายของการกำกับกันหมดทั้งสิ้น ที่บอกว่ามีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งบอกว่า แท้การใส่ไว้แบบนี้ระบุเฉพาะ ๓ อย่าง คือว่าห้ามได้ ๓ อย่าง คือห้ามเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมก็ดี การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ดี ตลอดจนการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจก็ดี การพูดอย่างนี้จะตีความอย่างไรก็ได้ คือผู้มีอำนาจจะตีความอย่างไรก็ได้ อะไรคือประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ถ้าให้ผู้มีอำนาจตีความ คือประโยชน์นั้นต้องไม่ขัดกับประโยชน์ของข้าพเจ้า อันนี้เป็นหลัก อะไรคือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ถ้าผู้มีอำนาจจะตีความ คือต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมของข้าพเจ้า ต้องไม่ขัดต่อตัวข้าพเจ้า อันนี้อีกอันหนึ่ง การผูกขาดตัดตอนทางเศรษฐกิจ กับผู้มีอำนาจเข้าข้างผู้มีเงินเข้าข้างนายจ้าง ก็คือว่าทำลายเศรษฐกิจของนายทุนหรือนายจ้าง จะตีความอย่างไรก็ได้แล้วแต่จะตีความ ฉะนั้นกระผมใคร่ขอกราบเรียนว่า การที่เราจะให้เสรีภาพ ถ้าประกันเสรีภาพคนนั้น คุ้มครองเสรีภาพของคนนั้น หัวโลกเขาก็พูดอย่างเด็ดขาดไปเลยว่า อันนี้ให้ความคุ้มครองอย่างเด็ดขาด จะไม่มีคำว่า "ทั้งนี้" ก็ตาม หรือว่ามีคำว่า "แต่" เพิ่มเติมไม่ได้ กระผมสังเกตดูเท่าที่ผ่านมานี้แต่ละตอนเกือบจะไม่มีเสรีภาพอะไรเลยครับ ที่ผ่านมามาตรานี้ใครที่จะกรากเรียนขอร้องอย่างเหลือเกินว่า ถ้าเราผ่านไปแล้ว หมายถึงว่า ประชาชนผู้หาเช้ากินค่ำ คนงานทั้งหลายนี้ซึ่งไม่มีผู้คุ้มครองอะไรเลยนี้จะต้องได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากมาย มาตรานี้มีความหมายมากสำหรับบรรดาลูกจ้างแรงงานที่เกิดปัญหาว่านวยกันอยู่ในบ้านเมืองขณะนี้ ถ้าเราละเลยเสีย มาใช้บอกว่าการตั้งเงื่อนไขไว้ สุดแต่การตีความของเจ้าหน้าที่ ผลสุดท้ายก็จะลงเลย

ไปว่า เจ้าหน้าที่ส่วนมากก็จะตีความเข้าใจบ้างบรรดานายจ้าง เข้าข้างบรรดาผู้มีอำนาจ มีเงิน มันก็จะลงเอยอย่างนั้น มาตรานี้ชัดเจนอย่างที่สุด เขาไม่ได้ระบุอะไร ระบุว่าให้มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะหนึ่ง บอกเพียงว่าเพื่อให้รวมเท่านั้น ไม่ได้พูดถึงอย่างอื่น เพียงมารวมกันเป็นสมาคม รวมกันเป็นสหภาพ ก็ไม่เห็นที่จะต้องไปตั้งเงื่อนไขว่ารวมไป ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่ออะไร ถ้าการรวมกันดังกล่าวรวมกันมาเป็นสมาคมกลายเป็นสมาคมช่องโจร ไม่ต้องไปเขียนไว้ กฎหมายอาญาลงโทษได้อยู่แล้ว ไม่ต้องไปเขียนไว้แบบนี้ มันไม่มีใครหรอกครับบอกไปรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ เพื่อทำการปล้นสดมภ์ รวมกันเป็นสหพันธ์เพื่อทำการค้าฝิ่นเถื่อน มันไม่มีใครหรอกครับ ไม่ต้องไปใส่ไว้ ถ้าเมื่อไรที่การรวมตัวกันดังกล่าวนั้นเป็นการขัดต่อกฎหมาย กฎหมายอาญามีอยู่แล้วที่จะดำเนินการเต็มที่ แต่การใส่ไว้เช่นนั้นเป็นการกระทำเพื่อเอาไว้ออกย่นงานบรรดาสหพันธ์หรือสหภาพต่าง ๆ ที่จะทำการเดือดดาลต่อผลประโยชน์ของบรรดา สมมติว่าผู้มีอำนาจเข้าข้างนายทุนนี้ อาจจะใช้มาตรานี้หรือข้อเงื่อนไขข้อยกเว้นอันนี้เล่นงานสังขุมเล็กสมาคมหรือสหภาพนั้นได้ ฉะนั้นกระผมใคร่ขอกราบเรียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า มาตราใดของกฎหมายใดนี้ที่จะคำประกันเสรีภาพ ถ้าหากว่ามีคำว่า "แต่" ก็ดี หรือว่า "ทั้งนี้" ก็ดี นี่เป็นมาตราที่ไร้ความหมาย ไม่ต้องเขียนไว้เสียดีกว่า ขอขอบพระคุณครับ

นายมานะ พิทยาภรณ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม มานะ พิทยาภรณ์ กระผมขอกราบเรียนอภิปรายมาตรา ๔๓ ดังต่อไปนี้ ปัญหาเกี่ยวกับมาตรา ๔๓ นี้มีอยู่ ๒ อย่าง คือ ประการแรกเราจะถือตามร่างเดิมหรือเราจะถือตามร่างซึ่งกรรมาธิการได้เปลี่ยนแปลงไว้สำหรับประการแรกกระผมมีความเห็นพ้องกับเพื่อนสมาชิกทั้งหลายที่เห็นว่าร่างเดิมนั้นไม่ดีแน่ ถ้ามว่าไม่ดีอย่างไร กระผมเห็นว่าไม่ดีอย่างน้อย ๒ ประการ

ประการที่ ๑ ไม่ดีตอนที่เขียนรัฐธรรมนูญให้ต่ำกว่ากฎหมายทั่วไป ทำไมกระผมจึงพูดว่าเขียนกฎหมายรัฐธรรมนูญให้ต่ำกว่ากฎหมายทั่วไป เพราะว่าตามร่างเดิมบอกว่า การจัดตั้ง วัตถุประสงค์และการดำเนินกิจการของสมาคมต้องไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ก็หมายความว่า ถ้ากฎหมายอย่างอื่นเขียนไว้อย่างไร ก็ต้องไปบังคับตามกฎหมายนั้น ซึ่งหมายความว่าวรรคแรกแห่งมาตรา ๔๓ แห่งรัฐธรรมนูญให้บังคับไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าเป็นการ

ไม่ดีแน่ และไม่เป็นการถูกต้องกับหลักการในการร่างรัฐธรรมนูญ

ประการที่ ๒ กระผมเห็นว่าร่างเดิมไม่ดี เพราะเหตุว่าเป็นการตั้งหลักขึ้นมา และมีข้อยกเว้นอย่างมหาศาล ฝ่ายบริหารจะออกกฎหมายยกเว้นจำกัดสิทธิเสรีภาพอย่างไรก็ได้ โดยไม่มีการจำกัดจำเขี่ยแต่ประการใด เพราะฉะนั้นจึงเป็นการที่ไม่ดีอย่างยิ่ง ต่อไปกระผมขอกราบเรียนว่าเหตุใดกระผมจึงสนับสนุนร่างซึ่งกรมการได้เปลี่ยนแปลงไป ด้วยความเคารพต่อท่านผู้ซึ่งอภิปรายเมื่อคืนนี้ กระผมมีความเห็นว่าตามร่างของคณะกรรมการนี้ ถึงจะมีคำว่า “แต่” ถึงจะมีบทยกเว้นก็มีบทยกเว้นอยู่เพียง ๓ ประการ และบทยกเว้นนี้ล้วนแต่มีประโยชน์ทั้งสิ้น สมมติว่าเราจะไม่มีบทยกเว้นว่าการจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน สมมติว่าเราไม่มีข้อยกเว้นเลย เรามีแต่มาตรา ๔๓ วรรคแรก ก็จะต้องตีความว่า เวลานี้ใครจะตั้งสมาคมเพื่อส่งเสริมคอมมิวนิสต์ยอมทำได้ เพราะว่ากฎหมายที่ออกมาเพื่อปราบปรามคอมมิวนิสต์ก็ดี กฎหมายอาญาก็ดี ในการที่ว่าห้ามไม่ให้ตั้งสมาคมอั้งยี่ ช่องโจรผู้ร้ายต่างๆนี้ ชัดกันกับมาตรา ๔๓ วรรคแรก ถ้าหากว่าเราจะเอามาตรา ๔๓ ทั้งไว้เฉพาะวรรคแรก ไม่มีข้อจำกัดแม้แต่น้อยนะครับ กฎหมายต่างๆ ซึ่งเรามีอยู่เวลานี้จะเป็นหมั้นไปหมด เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ และหลังจากที่พิจารณาข้อยกเว้นทั้ง ๓ ประการโดยละเอียดแล้ว กระผมก็เห็นว่าล้วนแต่เป็นข้อยกเว้นที่จำเป็น เพื่อนสมาชิกทั้งหลาย ชลยกเว้นที่ว่า เพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม ท่านไม่ต้องการหรือ กระผมเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งในการที่ว่าเรามีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม ข้อยกเว้นประการที่ ๓ เกี่ยวกับเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ถ้าหากว่าท่านไม่มีข้อยกเว้นนี้ก็อาจจะมีการตั้งสมาคมอาบแดดขึ้นที่พัฒนาพงศ์ นะครับ เพราะว่าท่านจะไปห้ามเขาได้อย่างไร ในเมื่อกฎหมายมาตรา ๔๓ บัญญัติบอกว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม คุณออกกฎหมายอะไรก็ได้ ชัดกับมาตรา ๔๓ ทั้งนี้ ส่วนเรื่องเกี่ยวกับการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจนี้ กระผมเองก็มีความเห็นว่าอาจจะต้องมีความจำเป็นที่จะมีข้อยกเว้นนี้อยู่บ้าง ด้วยเหตุผลดังที่กระผมได้กราบเรียน

มานี้ จึงใคร่วิงวอนเพื่อนสมาชิกทั้งหลายได้โปรดเห็นด้วยและลงคะแนนให้ผ่านร่างมาตรา ๔๓ นี้ตามที่คณะกรรมการสิทธิการเสนอครับ ขอขอบคุณ

นายสุกิจ จุลละนันท์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการโดยเหตุผลที่จะขอประธานอภิปรายดังต่อไปนี้ ในประการแรกมาตรา ๔๓ นี้ มุ่งหมายที่จะให้เสรีภาพในการรวมกันว่าการจัดตั้งสมาคม แล้วก็เรื่องการจัดตั้งสมาคมนี้ก็มักกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ สำหรับในเรื่องสหภาพ สหพันธ์อะไรนั้นก็ไม่สามารถแปลกปลอมมาได้อย่างไร อันนี้ก็ยังไม่สงสัยอยู่ที่ว่า ขอภัย คือคำพวกนี้มันก็ไม่ทราบว่ามีบัญญัติศัพท์ไว้ที่ไหน นอกจากไปอาศัยภาษาฝรั่งมา อาจจะเป็นยูเนียน (union) บ้าง เป็นเฟเดอเรชั่น (federation) เป็นอะไรต่ออะไรทำนองนั้น ขอภัยครับ คำว่า "สมาคม" หรือแม้แต่คำว่า "สหกรณ์" นี้ก็เป็นสมาคมรูปหนึ่งเหมือนกัน แล้วก็มักกฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องสหกรณ์อย่างนี้เป็นต้น และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือว่าการที่จะบัญญัติข้อความลงในมาตราใดมาตราหนึ่งในรัฐธรรมนูญนั้น ถ้าหากว่าบัญญัติไว้ละเอียดปลีกย่อยจนเกินไป ก็รู้สึกว่าจะไม่ค่อยชอบด้วยหลักการที่จะบัญญัติกฎหมายรัฐธรรมนูญ แล้วก็ยากแก่การปฏิบัติการ กระผมจึงใคร่ให้เหตุผลว่าตามร่างเดิมก็ได้อยู่แล้ว ที่ร่างใหม่แปลกปลอมมานั้น มันเส้น ๆ อย่งไรก็ไม่ทราบครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ เพื่อสงวนเวลา ผมเห็นว่าเราได้อภิปรายกันพอแล้ว ผมจะขอประธานมติ ก่อนอื่นจะต้องเข้าใจ ผมเข้าใจอย่างนี้ถูกไหมครับ ถ้าหากว่าสภามีมติให้คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล จำเป็นที่จะต้องแก้ไข ถ้อยคำหรือเพิ่มเติมถ้อยคำหรือไม่ต้อง ไม่ต้องนะครับ

(นายนิคม จันทรวีฑูร ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณนิคม ขอเถอะครับ

นายนิคม จันทรวีฑูร : นิดเดียวครับ คือกระผมอยากจะทราบเรียนว่า ที่ว่าร่างเดิมของรัฐบาลนั้นกระผมหมายถึงวรรคสองครับ วรรคหนึ่งนั้นขอให้เป็นไปตามที่กรรมาธิการเสนอครับ เป็นพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะขอประธานมติดีครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : อย่างนั้นไม่ได้หรอกครับ เพราะว่าวรรคสองของรัฐบาลนะพูดเฉพาะสมาคม วรรคหนึ่งนี่เพิ่ม สหพันธ์ สหภาพ เข้าไป มันไม่ได้ดิครับ มันขัดกัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมถึงได้ถามว่าในวรรคสองนี้ ถ้าเผื่อว่าจะเอาตามร่างของรัฐบาลควรจะเติม สหภาพ สหพันธ์

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานครับ กระผมเห็นว่าท่านประธานไม่ควรที่จะรวบรัดอันนี้ เพราะเป็นปัญหาใหญ่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของกรรมกรของคนงาน กระผมว่าควรจะให้พูดกันเคลียร์สักหน่อยครับ เพราะว่ากรรมวิธีการนี้บรรจุหลักการใหม่เข้ามา นอกเหนือจากร่างของรัฐบาลนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ได้ ผมไม่ขัดข้องหรอกครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพ ท่านประธานอนุญาต ผมก็ขอขอบคุณท่านประธาน เพราะว่ามาตรา ๔๓ ผมดูแล้ว กรรมวิธีการได้บัญญัติหลักการเพิ่มเติมเข้าไปจากร่างรัฐบาล ร่างรัฐบาลซึ่งท่านประธานก็เป็นกรรมการร่างอยู่ เติมนิติบัญญัติมาตรา ๔๓ ว่าด้วยเสรีภาพในการจัดตั้งสมาคมเท่านั้น ในวรรคหนึ่ง ส่วนวรรคสองกำหนดเงื่อนไขในการออกกฎหมายให้สมาคมดำเนินการ โดยเขียนไว้กว้างมากกว่าการจัดตั้ง วัตถุประสงค์และการดำเนินกิจการของสมาคมต้องไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย หมายความว่าให้อำนาจรัฐบาล คือว่าวรรคหนึ่งให้อำนาจประชาชนจัดตั้งสมาคม วรรคสองให้อำนาจรัฐบาลที่จะออกกฎหมายมา กำหนดอย่างไรก็ได้ ในการจัดตั้งสมาคม โดยไม่มีเงื่อนไข นี่คือร่างเดิมของรัฐบาลซึ่งท่านประธานก็เป็นกรรมการร่างมอบให้รัฐบาลมา แต่เมื่อเข้ากรรมวิธีการ กรรมวิธีการได้เพิ่มวรรคหนึ่งเข้าไปให้มีสหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่นเพิ่มเข้าไปถึง ๓-๔-๕ ประเภท คำว่า "หมู่คณะอื่น" นี้อาจจะเป็นชมรมนักร้อง ชมรมผู้พิทักษ์ผู้บริโภคอะไรหลายอย่าง หมู่คณะอื่น เมื่อเป็นอย่างนี้ผมเห็นว่าเกินหลักการใหม่ที่กรรมวิธีการเพิ่มเข้าไปกว้างขวาง ถ้าเกิดรวบรัดให้ลงมติ ถ้าเกิดลงมติว่าเอาตามร่างเดิมของรัฐบาลก็ตัดสิทธิ์สหพันธ์ สหภาพ สหบาล สหกรณ์ และหมู่คณะอื่น ๆ ไป ผมเห็นว่าเป็นการ

มิชอบ จริงอยู่ มีสมาชิกท่านหนึ่งซึ่งทักท้วงบอกว่า พรรคหนึ่ง ให้เอาตามกรรมาธิการ พรรคสองให้เอาตามของรัฐบาล ผมมาดูข้อความตามร่างของรัฐบาลในพรรคสองแล้ว กำหนดไว้เพียงเฉพาะการตั้งสมาคมเท่านั้น สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ และหมู่คณะอื่น จริงอยู่เราอนุโลมให้เข้าไปได้ว่าเป็นสมาคม แต่ชื่อทั่วโลกเขาเรียกผิดกันก็จำเป็นจะต้องมีกฎหมายกำหนดท่านประธานที่เคารพ ผมเองมีความเห็นว่าที่กรรมาธิการบัญญัติไว้ที่ผมเห็นด้วย เหตุผลที่เห็นด้วยเราก็อยู่ว่าการเกี่ยวกับแรงงานนี้ ขณะที่ท่านนายอยู่นี้เพราะอะไร เพราะว่าประเทศไทยเคยมีกฎหมายแรงงาน และถูกคณะปฏิวัติยกเลิกไป คนงานไม่มีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะปรับปรุงตัวเองในด้านแรงงาน ด้านบริหาร หมู่คณะตัวแทนของพวกเขา ถูกคณะปฏิวัติหยิบยัดกฎหมายให้ไป แล้วกฎหมายอันนี้เขาก็ไม่ชอบ เมื่อไม่ชอบ พอดคนหลังนี้พอมีเสรีภาพมากขึ้น เขาก็ใช้เสรีภาพตามมาตรฐานประชาธิปไตยทำผิดกฎหมาย สไตรด์ผิดกฎหมาย เพราะอะไร เพราะเขามีกฎหมายที่ไม่ชอบ ดังนั้นการที่รัฐธรรมนูญ กรรมาธิการบัญญัติให้มีสหภาพ สหพันธ์แรงงานเข้าไปนี้ ผมเห็นด้วย เพราะจะได้เริ่มทางที่ถูกต้อง จะได้ปรองดองระหว่างนายทุนกับกรรมกรกันเสียที ประเทศเราก็จะได้พัฒนาไปในด้านเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านการปกครอง การศึกษาการเมืองอะไรก็ตามแต่ เมื่อเห็นด้วยในพรรคหนึ่งแล้ว ผมก็ต้องเห็นด้วยในพรรคสอง เพราะพรรคสองก็เอาตามร่างเดิมพูดไว้กว้าง ๆ อย่างนี้ ผมไม่เห็นด้วย และพูดกว้างไว้เฉพาะสมาคมเสียด้วย ส่วนสหภาพสหพันธ์นี้เขาจะออกกฎหมายมาอย่างไรก็ได้ เมื่อเป็นอย่างนี้ ที่กระผมเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการในพรรคสอง เพราะร่างกรรมาธิการพรรคสองเขียนไว้ชัดว่า การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ คือการจำกัดเสรีภาพในการตั้งสมาคมสหบาลสหพันธ์นี้ จะกระทำมิได้ รัฐจะออกกฎหมายมาที่หลังมาจำกัดก็ไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งกฎหมายก็บัญญัติได้เฉพาะเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมประชาชน เพื่อป้องกันการผูกขาดตัดตอนทางด้านเศรษฐกิจ พูดถึงเฉพาะสหพันธ์สหภาพแรงงานนี้ ผมคิดว่าเขาห้ามไว้เพียง ๒ เรื่อง คือเรื่องประโยชน์ของส่วนรวมกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ส่วนข้อที่ ๓ นั้น ผมฟังเจตนาของกรรมาธิการแล้วต้องการป้องกันสมาคมนายทุนที่จะรวมหัวกันกักตุนสินค้า กำหนดราคาตัวเอง ทำให้ประชาชนเดือดร้อนดังที่เป็นมาแล้ว จนถึงกับมีสมาชิกเสนอกฎหมายเข้ามา แล้วรัฐบาลนี้ก็รับไปแล้วว่าจะไปร่างมาเพื่อ

ป้องกันเรื่องนี้ ดังนั้นผู้ที่เป็นห่วงกับกรรมกรนี้ ผมคิดว่าเป็นห่วงเพียง ๒ ข้อ ๒ ข้อนี้ก็ควรจะกำหนด ท่านประธานที่เคารพ เมื่อมีรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ไม่ใช่อย่างท่านสมาชิกท่านหนึ่งบอกว่า การกำหนดไว้อย่างนี้ เขาจะมาทำอย่างไรก็ได้ ตีความเอาก็ได้ มั่นตีความไม่ได้ครับ เพราะรัฐธรรมนูญออก รัฐบาลจะต้องออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ การออกกฎหมายสมาชิกเป็นผู้ออก สมาชิกผู้ออกเขาก็ต้องดูในรัฐธรรมนูญว่า ออกจำกัดเสรีภาพกำหนดอย่างไร ผมคิดว่าที่เขียนไว้นี้เป็นช่องทาง แนวทางให้สภาต่อไปเขาได้มาออกกฎหมายว่าด้วยการนี้ ถ้าเขียนไว้ลอยๆ อย่างที่รัฐบาลเขียนไว้ว่าให้เป็นไปตามกฎหมาย ท่านประธาน ถ้าบางตอนบางสมัยสภานี้เกิดมีเสียงข้างมากที่ไม่หวังดีต่อประเทศชาติขึ้นมา หรือว่าผมพูดตรงๆ ว่า ถ้าเกิดมีเสียงข้างมากต้องการล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ขึ้นมาจะเขียนกฎหมายไว้อย่างไรก็ได้ เพื่อให้โอกาสแก่สหภาพ สหพันธ์แรงงาน ใครจะไปคัดค้านได้ เพราะเสียงข้างมากในสภา แต่ถ้าเราเขียนมีบรรทัดฐานไว้อย่างนี้ กำหนดไว้ว่าคุณได้ออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพไม่ได้ แต่จะต้องมีข้อวั่นไว้ว่า การจำกัดเสรีภาพเพื่อความสงบเรียบร้อย เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของประชาชน สภาก็จะต้องทำตามบรรทัดฐานของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นผมจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้มีไว้กว้างว่าเป็นไปตามกฎหมาย ถ้าสภาดี รัฐบาลดี จริงอยู่รัฐบาลนั้นกฎหมายนั้นออกมาดี เป็นประโยชน์แก่ประชาชน แต่ในบางยุค บางสมัย ถ้าสภาเปลี่ยนแปลงไป รัฐธรรมนูญที่เราออกมาคุ้มครองได้ไหม ว่าให้เขาออกกฎหมายได้อย่างไร นี่คืออันตรายในอนาคต ผมจึงขอความกรุณาท่านประธานยับยั้งว่า อย่าเพิ่งรวบรัดมติออกมาอย่างไรแล้วจะเป็นการเสียหายในอนาคตก็ได้ อันนี้ผมขอขอบคุณท่านประธานที่ให้โอกาสแก่ผม ขอขอบคุณครับ

นายชิต นิลพานิช : ท่านประธานสภาที่เคารพ สำหรับมาตรา ๔๓ นี้ กระผมมีข้อสงสัยอยู่บางประการซึ่งใครจะขอทราบเรียนถามท่านกรรมาธิการตามร่างที่ร่างขึ้นใหม่ เมื่อกฎหมายนี้ถ้าสมมติว่ามีการรับของคณะกรรมการแล้ว พ.ร.บ. สมาคม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ร.บ. แรงงานต่าง ๆ เหล่านี้จะมีต้องถูกยกเลิกหรือ ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่ากฎหมายเหล่านี้เป็นการบันทอนเสรีภาพในการก่อตั้งสมาคมก่อสร้าง เพราะเหตุว่าสหกรณ์ก็เหมือนกันเขาอาจจะเรียกว่า โคออปเปอเรทีฟ โซไซเอตีตี้ (cooperative society) หรือว่าเครดิต ยูเนียน (credit union) อะไรก็แล้วแต่มันก็เป็นรูปอย่างนี้ ต่อไปใครทุกคนก็สามารถใช้คำว่าสหกรณ์ได้

สมาคมได้ อะไรได้ มีเสรีภาพโดยไม่จำกัดขอบเขต เพราะเหตุว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ทำลายประโยชน์ของส่วนรวมแต่อย่างใด แต่เพื่อประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น ประการที่สอง ที่กระผมอยากกราบเรียนก็คือว่า ถ้าในเมืองไทยนี้จะมีสมาคมกู้ชาติไทยขึ้นมาก็ดี ซึ่งมีหน่วยงานมานัดจะไปจับใครต่อใครเพื่อส่งให้ตำรวจจะจับ ไม่ได้ผิดกฎหมาย นี่จะทำได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นก็อาจจะตั้งสมาคมกู้ชาติแขก กู้ชาติญวน อย่างเดียวกับต่างประเทศ ซึ่งได้เคยทำกับเมืองไทยนั้น ปัญหาเหล่านี้จะเกิดอุปสรรคข้อขัดข้องขึ้นมาในทางปฏิบัติ ซึ่งกระผมเป็นห่วงถึงเรื่องเสรีภาพซึ่งอาจจะเกินขอบเขต กระผมใคร่จะขอกราบเรียนถามกรรมการเสียก่อนครับ ก่อนที่ลงมติ ขอขอบคุณครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ ก่อนอื่นผมขอพูดประเด็นในร่างของรัฐบาลเสียก่อน ร่างของรัฐบาลก็เขียนไว้อย่างในมาตรา ๔๓ นั้น คณะกรรมการเห็นว่าเกือบจะไม่มี ความจำเป็นต้องมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญเลย เพราะถ้าเราพูดถึงว่าการสมาคมตามกฎหมาย คืออำนาจรวมหนึ่งกับวรรคสองรวมกันนะครับ คือว่าสมาคมตามกฎหมายก็คือสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบอกว่าการจัดตั้งสมาคมนั้นจะต้องไม่มีวัตถุประสงค์ในการเมืองหรืออะไรทำนองนั้น คือถ้าเอาสมาคมอย่างเดียวแล้วไม่มีความจำเป็นต้องเขียนมาตรา ๔๓ กรรมการเราได้พิจารณาว่ามาตรา ๔๓ นี้เนื้อหาคืออะไร เนื้อหาของมาตรา ๔๓ คือเสรีภาพในการรวมกันที่จะมาเป็นสมาคมหรือพูดกันอย่างภาษาชาวบ้านก็รวมกันมาที่จะมาทำหรือในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน การตั้งเป็นสมาคมก็ดี สหภาพก็ดี สหพันธ์ก็ดี มีอยู่ ๒ ขั้นตอน ขั้นแรกคือว่าเรามีวัตถุประสงค์อะไร ผมยกตัวอย่าง อย่างเช่นชมรมพิทักษ์ผู้บริโภค อันนี้ก็เป็นที่หมู่คณะอย่างหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการที่จะคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรม อันนี้ก็เรียกว่าวัตถุประสงค์ที่นี้ส่วนในเรื่องฐานะหรือเรียกว่าสเตตัส (status) ของสมาคมนั้น จะเป็นนิติบุคคลหรือไม่นั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ฉะนั้นคณะกรรมการจึงเขียนไว้ว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น" อันนี้ก็เป็นการให้สิทธิว่าบุคคลในรัฐนี้ชอบที่จะรวมกันเป็นกลุ่มก้อนเพื่อวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน อันนี้เป็นหลักที่นี้ในวรรคสอง ทำไมเราจึงต้องเขียนไว้อย่างนั้น เพราะว่าในการตั้งเป็นสมาคมก็ดี สหภาพ

กิติ นี่ผมกราบเรียนแล้วว่าเราตั้งมาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ฉะนั้นปัญหาว่าเราควรจะมีข้อจำกัดหรือไม่ว่าวัตถุประสงค์ที่จะรวมกันเช่นนั้น เราก็มาคิดว่าควรจะมีข้อจำกัด ทีนี้ถ้าเราเอาข้อจำกัดของรัฐบาลที่บอกข้อจำกัดว่าไม่เป็นฝ่าฝืนกฎหมาย ก็หมายความว่าทางรัฐบาลก็ดีหรือทางพรรคการเมืองซึ่งได้เสียงข้างมากต่อไปในอนาคตก็ดี จะจำกัดเสรีภาพในเรื่องอะไรก็ได้ ถ้าเราเขียนกฎหมายในลักษณะเช่นนั้นก็จะขัดกับมาตราหนึ่งซึ่งให้เสรีภาพแล้วก็เขียนว่าให้กฎหมายจำกัด อย่างที่เมื่อคืนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คุณมานะบอกว่าเอากฎหมายเล็กมาสำคัญกว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นระบอบการจำกัดก็ได้แต่เฉพาะใน ๓ กรณีเท่านั้น คือสรุปแล้วร่างของคณะกรรมการนี้เป็นร่างที่ให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะรวมกันเป็นหมู่คณะได้กว้างขวางมากกว่าของรัฐบาล แต่ก็ไม่ได้ปล่อยให้การรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนนั้นจะกระทบกระเทือนถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือความสงบเรียบร้อย หรือมีลักษณะในการผูกขาดตัดตอน ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเรียนชี้แจงในข้อกำหนดใน ๓ ประการที่มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่าการตีความนั้นจะตีความอย่างไรก็ได้ กระผมด้วยความเคารพในความเห็นของท่าน แต่กระผมขอแย้งไว้คิดว่าการตีความในกฎหมายมันเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งในทางนิติศาสตร์นะครับ ไม่ใช่ตีความอย่างไรก็ได้ เราจะตีความว่าปลาคือกบ มันคงตีกันไม่ได้ครับ

นายรัช มกรพงศ์ : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่กรุณาให้โอกาสแก่กระผมได้มาพูดเป็นครั้งที่สอง กระผมใคร่ที่จะขอกราบเรียนในประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งขณะนี้ยังโต้กันอยู่ เพราะว่าสมาชิกที่สนับสนุนให้มีการใส่พรรคสองเข้าไประบอบแล้วบอกว่าการตีความนั้นจะต้องอยู่ในกรอบ เราบอกว่าการที่ใส่พรรคสองเข้าไปเช่นนี้ เป็นการสกัดกั้นที่มีให้ผู้ใดที่จะมาตั้งสมาคมก็ดี หรือสหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กิติ นอกเหนือไปจากขอบเขตที่ว่ามี เช่นบางคนกล่าวอ้าง กระผมก็เคารพในความเห็นของท่านเหล่านี้ เช่นท่านได้กล่าวอ้างว่าอาจจะมีการตั้งสมาคมอาบแดด สมาคมส่งเสริมการทำผิดกฎหมายต่างๆ นานา อย่างนี้เป็นต้น เช่นนี้ นี่กระผมขอกราบเรียนว่า มันไม่มีที่ไหนในโลกเขาจะทำกันอย่างนี้ ถ้าเราตัดพรรคสองออกไปแล้ว เกิดจะมีใครบอกว่ามาตั้งสมาคมเพื่อส่งเสริมอาชีพโสเภณี ตั้งสมาคมเพื่อส่งเสริมอาชีพการวิ่งราว ปล้นสดมภ์ มันขัดอยู่ในตัวของมันแล้วว่า การใช้

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานชั่วคราว : ต่อไปนี้ขอเชิญท่านสมาชิกที่มาประชุมในวันนี้กล่าวคำปฏิญาณตนต่อที่ประชุม ตามประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมา ดังที่ข้าพเจ้าจะกล่าวนำ ขอให้ท่านสมาชิกทั้งหลายโปรดยืนขึ้นและกล่าวคำปฏิญาณตนตามข้าพเจ้า

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศและประชาชนเป็นสำคัญ”

(สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งและมาประชุมในวันนี้ ได้ยืนขึ้นกล่าวคำปฏิญาณตนต่อที่ประชุม ตามที่ประธานชั่วคราวกล่าวนำพร้อมกัน)

ประธานชั่วคราว : ระเบียบวาระที่ ๒ เป็นการเลือกประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ท่านสมาชิกเห็นว่ามีผู้ใดเป็นผู้สมควรจะดำรงตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอได้โปรดเสนอชื่อได้คนละ ๑ ชื่อ โดยมีสมาชิกยื่นขึ้นรับรองไม่น้อยกว่า ๕ คน ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๔

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เจริญ คันธวงศ์ ขอเสนอหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธานสภา ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนอใครอีกครับ

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายจำลอง เทวารุท ขอเสนอ พลตรี ศิริ สิริโยธิน ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนอใครอีกต่อไปครับ

นายกระจ่าง ธรรมโชติ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายกระจ่าง ธรรมโชติ ขอเสนอ นายจิตติ ติงศภัทย์ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนอชื่ออีกไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอชื่ออีก)

ประธานชั่วคราว : ไม่มี ข้าพเจ้าจะอ่านรายชื่อท่านที่ได้มีผู้เสนอมี หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช พลตรี ศิริ สิริโยธิน นายจิตติ ติงศภักดิ์ รวม ๓ ท่านด้วยกัน โปรดเลือก โดยเขียนชื่อเพียงชื่อเดียวในแผ่นกระดาษที่เจ้าหน้าที่นำไปแจกให้ นะครับ

(เจ้าหน้าที่ได้นำแผ่นกระดาษสำหรับลงคะแนนแจกให้สมาชิกในที่ประชุม โดยทั่วกัน)

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ตามข้อบังคับฯ บัญญัติว่า ให้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรชื่อให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคน ซึ่งผมจะได้เรียกชื่อตามลำดับอักษรชื่อ และขอเชิญท่านสมาชิกรับแผ่นกระดาษที่ลงคะแนนนั้นมาใส่ในภาชนะที่จัดไว้บนโต๊ะนั้น

(เลขาธิการรัฐสภาได้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรชื่อให้นำแผ่นกระดาษลงคะแนนมาใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เป็นรายคนจนครบ)

ประธานชั่วคราว : มีผู้ลงคะแนนครบแล้ว ขอเชิญท่านสมาชิกเป็นผู้ตรวจนับคะแนนด้วยครับ คือ ๑. นายเกษม จงสวัสดิ์ ๒. นายกระแส ชนวงค์ ๓. นายจรูญ สุภาพ ๔. นายชนะ รุ่งแสง ๕. นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม และ ๖. นายชมพู อรรถจินดา นายจรูญ สุภาพ ไม่อยู่ ขอเชิญคุณมารุต บุณนาค เป็นผู้ตรวจนับคะแนนแทน ขอเชิญครับ

(ผู้ตรวจนับคะแนนเข้าประจำที่ และเริ่มตรวจนับคะแนน เมื่อได้ตรวจนับคะแนนเสร็จแล้ว เสนอผลต่อประธานชั่วคราว)

ประธานชั่วคราว : บัดนี้การตรวจนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏผลดังนี้ครับ

๑. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช	ได้	๑๒๐ คะแนน
๒. พลตรี ศิริ สิริโยธิน	ได้	๑๐๗ คะแนน
๓. นายจิตติ ติงศภักดิ์	ได้	๔๗ คะแนน

(สมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

ประธานชั่วคราว : เป็นอันว่า หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้คะแนนสูงสุด เป็นผู้ได้รับเลือกจากที่ประชุมนี้ให้เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ระเบียบวาระที่ ๓ เป็นการเลือกรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก่อนอื่น ข้าพเจ้าใคร่จะขอเรียนถามที่ประชุมนี้เสียก่อนว่า สำหรับรองประธานสภานี้จะเห็นสมควรให้มีกี่คน ท่านผู้ใดจะเห็นควรประการใดโปรดเสนอได้

นายเกษม จงสวัสดิ์ : กระผมนายเกษม จงสวัสดิ์ ขอเสนอให้มีรองประธานสภาสองคน ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนออย่างอื่นไหมครับ

นายเขียน ธีระวิทย์ : ท่านประธานครับ กระผมนายเขียน ธีระวิทย์ ขอเสนอให้มีรองประธานสภาคนเดียวก็พอครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนอเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนออีก)

ประธานชั่วคราว : ไม่มี ก็มีปัญหาว่าจะให้มีรองประธานสภาคนเดียวหรือสองคนนะครับ จะต้องโหวตกัน ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะมีรองประธานสภาคนเดียว โปรดยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนน้อย)

ประธานชั่วคราว : เอามือลงได้ครับ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะมีรองประธานสภาสองคน โปรดยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานชั่วคราว : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้มีรองประธานสภาสองคน
ต่อไปนีขอเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมเป็นรองประธานสภาคนที่ ๑ ครับ

นายเกษม จงสวัสดิ์ : กระผมนายเกษม จงสวัสดิ์ ขอเสนอ พลตรี ศิริ สิริโยธิน
ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

พลตรี ศิริ สิริโยธิน : กระผมขอถอน ขอขอบคุณครับ

ประธานชั่วคราว : พลตรี ศิริ สิริโยธิน ขอถอน จะมีท่านผู้ใดเสนอชื่อผู้อื่น
อีกครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ : ผมขอเสนอ พลเอก สำราญ แพทยกุล เหตุผลในสมัยนี้
ประเทศไทยกำลังต้องการความสามัคคี ต้องการความสามัคคีจากทุกเหล่ากลุ่ม ผมจึงขอเสนอ
พลเอก สำราญ แพทยกุล ครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนอชื่ออีกไหมครับ

นายแถมสิน รัตนพันธ์ุ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมนายแถมสิน รัตนพันธ์ุ
ขอเสนอ พันเอก จินดา ณ สงขลา ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายจันทร์ อินลุเพท : ท่านประธานที่เคารพ ข้าพเจ้านายจันทร์ อินลุเพท ขอ
เสนอ นายเกษม สุวรรณกุล ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายจำรัส ศรีอนันต์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมนายจำรัส ศรีอนันต์ ขอ
เสนอ นายสง่า วงศ์บางขวด ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายมารุต บุณนาค : กระทบขอเสนอนายไพโรจน์ ชัยนาม ท่านผู้ใดเห็นด้วย
โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายสิงห์โต จ้างตระกูล : ท่านประธานที่เคารพ กระทบนายสิงห์โต จ้างตระกูล
ขอเสนอ คุณหญิงบุญเลื่อน เครือตราชู ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

คุณหญิงบุญเลื่อน เครือตราชู : ดิฉันขอประทาน ขอถอนชื่อ เพราะเกรงว่าจะ
ทำหน้าที่ไม่ได้เต็มที่

ประธานชั่วคราว : คุณหญิงบุญเลื่อน เครือตราชู ขอถอน จะมีท่านผู้ใดเสนอ
ชื่ออีกครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ : กระทบนายอมร จันทรสมบูรณ์ ขอเสนอ คุณหญิง
อัมพร มีศุข ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายทวีช กลิ่นประทุม : ท่านผู้เป็นประธาน กระทบขอเสนอปิดการเสนอชื่อครับ
ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : มีผู้เสนอให้ปิดการเสนอชื่อแล้ว ต่อไปนี้เป็นรายชื่อของท่าน
สมาชิกที่ได้มีผู้เสนอให้เป็นรองประธานสภาคนที่ ๑ ครับ ๑. พลเอก สาราญ แพทยกุล
๒. พันเอก จินดา ณ สงขลา ๓. นายเกษม สุวรรณกุล ๔. นายสง่า วงศ์บางซวด ๕. นาย
ไพโรจน์ ชัยนาม และ ๖. คุณหญิงอัมพร มีศุข

มี ๖ ท่านด้วยกัน ก็ขอให้ลงคะแนนอย่างเมื่อกี้ครับ การเลือกคงเป็นไป
อย่างเมื่อกี้ครับ เขียนชื่อเพียงชื่อเดียวนะครับ

(เจ้าหน้าที่ได้นำแผ่นกระดาษสำหรับลงคะแนนแจกให้สมาชิกในที่ประชุมโดยทั่วกัน

ครั้นแล้วเลขาธิการรัฐสภาได้เรียกชื่อสมาชิกเรียงตามลำดับตัวอักษรชื่อให้นำแผ่นกระดาษลงคะแนนมาใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เป็นรายคนจนครบ)

ประธานชั่วคราว : ขอเชิญท่านสมาชิกเป็นผู้ตรวจนับคะแนนด้วยครับ คือ ๑. คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร ๒. นาวาเอก เจริญ เจริญวิทย์ภักย์ ๓. นายวิกรม เมลาสนนท์ ๔. พลตำรวจตรี ณรงค์ มหามนต์ ๕. นายเถลิง ชำรงท้าวสวัสดิ์ และ ๖. นายวิญญู วิจิตรวาทการ รวม ๖ ท่าน นายวิญญู วิจิตรวาทการ ไม่อยู่ ขอเชิญนายอดุล วิเชียรเจริญ เป็นผู้ตรวจนับคะแนนแทน ขอเชิญครับ

(ผู้ตรวจนับคะแนนเข้าประจำที่ และเริ่มตรวจนับคะแนน เมื่อได้ตรวจนับคะแนนเสร็จแล้วเสนอผลต่อประธานชั่วคราว)

ประธานชั่วคราว : ผลของการลงคะแนนปรากฏดังนี้ครับ

๑. พลเอก สาราญ แพทยกุล	ได้	๘๒ คะแนน
๒. นายไพโรจน์ ชัยนาม	ได้	๖๒ คะแนน
๓. พันเอก จินดา ณ สงขลา	ได้	๔๗ คะแนน
๔. คุณหญิงอัมพร มีสุข	ได้	๓๕ คะแนน
๕. นายเกษม สุวรรณกุล	ได้	๓๕ คะแนน
๖. นายสง่า วงศ์บางซวด	ได้	๗ คะแนน

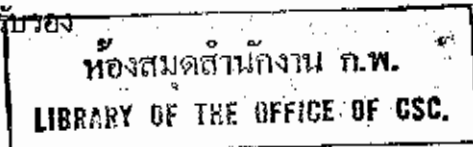
เป็นอันว่า พลเอก สาราญ แพทยกุล ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือกจากที่ประชุมนี้ให้เป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่ ๑

(มีสมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

ประธานชั่วคราว : ต่อไปนี้ขอให้เลือกรองประธานสภาคนที่ ๒ โดยวิธีเดียวกันเชิญครับ

นาวาอากาศตรี ถาวร ชะกะภัย : ธรรมดา นาวาอากาศตรี ถาวร ชะกะภัย ขอเสนอ นายระวี ภาวิไล ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายประธาน ดวงรัตน์ : ธรรมดา นายประธาน ดวงรัตน์ ขอเสนอ นายประภาศน์ อวยชัย ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายสุกิจ จุลละนันท์ : ธรรมดา นายสุกิจ จุลละนันท์ ขอเสนอ คุณหญิงอัมพร มีสุข ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายชูลิน โคนันท์ : ธรรมดา นายชูลิน โคนันท์ ขอเสนอ นางแรม พรหมไพบล บุญประสพ ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

พลตำรวจโท พจน์ เกษะนันท์ : ธรรมดา พลตำรวจโท พจน์ เกษะนันท์ ขอเสนอ พันตำรวจเอก วลีษฐ เดชกุญชร ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

พันตำรวจเอก วลีษฐ เดชกุญชร : ธรรมดา ขอถอน

ประธานชั่วคราว : พันตำรวจเอก วลีษฐ เดชกุญชร ขอถอน จะมีท่านผู้ใดเสนอ

ชื่ออีกครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ : ธรรมดา นายปรีดี เกษมทรัพย์ ขอเสนอ นายเกษม สุวรรณกุล ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

นายกิตติรัตน์ ศรีวิสารวาจา : กระผม นายกิตติรัตน์ ศรีวิสารวาจา ขอเสนอ พันเอก
จินดา ณ สงขลา ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานชั่วคราว : จะมีท่านผู้ใดเสนอชื่ออีก

(ไม่มีสมาชิกเสนอชื่ออีก)

ประธานชั่วคราว : ไม่มี เป็นอันว่ารายชื่อรองประธานสภาคนที่ ๒ มีอยู่ ๖ ท่าน
คือ ๑. นายระวี ภาวิไล ๒. นายประภาศน์ อวยชัย ๓. คุณหญิงอัมพร มีสุข ๔. นางแรม
พรหมไบบล บุญประสพ ๕. นายเกษม สุวรรณกุล ๖. พันเอก จินดา ณ สงขลา

(เจ้าหน้าที่ได้นำแผ่นกระดาษสำหรับลงคะแนนแจกให้สมาชิกในที่ประชุมโดย
ทั่วกัน

ครั้นแล้วเลขาธิการรัฐสภาได้เรียกชื่อสมาชิกเรียงตามลำดับอักษรชื่อให้นำแผ่น
กระดาษลงคะแนนมาใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เป็นรายคนจนครบ)

ประธานชั่วคราว : ผมขอเชิญท่านสมาชิกเป็นผู้ตรวจนับคะแนนด้วยครับ คือ
๑. นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ ๒. นางชนิดกัญญ์ ปิยะอุย ๓. พลตำรวจโท พจน์ ภาชนะนนท์
๔. นายวิกิจ วีรานวัตต์ ๕. นายวิทย์ ตันตยกุล และ ๖. พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร์ นายวิกิจ
วีรานวัตต์ และพลโท เฉลิมชัย จารุวัตร์ ไม่อยู่ ขอเชิญ นายใหญ่ ศวิตชาติ และนายธานีนทร์
กรัยวิเชียร เป็นผู้ตรวจนับคะแนนแทน ขอเชิญครับ

(ผู้ตรวจนับคะแนนเข้าประจำที่ และเริ่มตรวจนับคะแนน เมื่อได้ตรวจนับคะแนน
เสร็จแล้ว เสนอผลต่อประธานชั่วคราว)

ประธานชั่วคราว : ผลของการลงคะแนนปรากฏดังนี้ครับ

๑. นายประภาศน์ อวยชัย	ได้	๗๔ คะแนน
๒. คุณหญิงอัมพร มีสุข	ได้	๖๓ คะแนน
๓. พันเอก จินดา ณ สงขลา	ได้	๕๔ คะแนน

๔. นางแรม พรหมโมบล บุญประสพ	ได้	๓๒ คะแนน
๕. นายเกษม สุวรรณกุล	ได้	๒๙ คะแนน
๖. นายระวี ภาวิไล	ได้	๑๐ คะแนน

เป็นอันว่า นายประภาศน์ อวยชัย ได้คะแนนสูงสุด เป็นผู้ได้รับเลือกจากที่ประชุม
นี้ให้เป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ ๒

(มีสมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

ประธานชั่วคราว: ก่อนจะเลิกประชุม ผมขอเรียนให้ทราบว่า จะมีประชุม
ต่อไปวันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ขอเชิญประชุมพร้อมกันครับ
ขอบพระคุณครับ ขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกลงชื่อเข้าประชุม ๒๗๕ คน

